

RAPPORT IN HET KORT

De Rekenkamer is volgens de Landsloterijverordening aangewezen om de rekening van ontvangsten en uitgaven (jaarrekening) van de Landsloterij te onderzoeken en goed te keuren. Na verkregen goedkeuring van de Rekenkamer wordt de jaarrekening aan de Staten ter goedkeuring voorgelegd zodat het daarna bij landsbesluit kan worden vastgesteld.

Om te komen tot een advies voor de goedkeuring van de jaarrekening heeft de Rekenkamer het volgende onderzocht:

- 1. Geven de jaarrekeningen van de Landsloterij over de periode 2010 – 2018 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen en resultaat in overeenstemming met het geselecteerde kader voor financiële verslaggeving?*
- 2. Heeft de Landsloterij zich gehouden aan de bepalingen in de geldende wet- en regelgeving zodat de financiële transacties rechtmatig tot stand zijn gekomen?*
- 3. Is de instelling financieel gezond om de loterij te kunnen blijven organiseren zodat de Staten hiermee rekening kunnen houden bij de goedkeuring van de jaarrekeningen?*

Conclusies (met onderliggende bevindingen)

Na het onderzoeken van de jaarrekeningen zijn wij uitgaande van de bevindingen tot de volgende conclusies gekomen:

1. De jaarrekeningen over de jaren 2010 tot en met 2017 geven een getrouw beeld van het eigen vermogen per het einde van de betrokken jaren en van het resultaat over deze jaren. Op basis daarvan geeft de Rekenkamer haar goedkeuring aan deze jaarrekeningen.
2. Er bestaat voor de Rekenkamer onzekerheid omtrent de getrouwe weergave van het eigen vermogen in de jaarrekening van het boekjaar 2018. De basis voor de onzekerheid is de afboeking door de Landsloterij van de openstaande schulden uit zegelbelasting en vergunningsrecht ad Naf. 18,3 miljoen. Wij zijn er niet zeker van dat het verjaringsprincipe juist is toegepast en of de afboeking zonder het inroepen van de verjaring kon plaatsvinden. De verjaring is achteraf in 2023 ingeroepen. De RvTA heeft ingestemd met het indienen van de verjaring doordat de Minister op 14 november 2022 heeft aangekondigd dat belastingaanslagen

van ruim NAf. 473 miljoen van vóór 2017 automatisch verjaren en buiten invordering worden gesteld zonder dat daarvoor formeel een beroep op verjaring is gedaan. Een beslissing van de Minister alsook de goedkeuring van de Staten voor de afboeking van de vordering van het Land op de Landsloterij ontbreekt. Inmiddels heeft het ministerie de Landsloterij verzocht om een openstaand bedrag van NAf. 4,6 miljoen over de periode na 2018 te voldoen. Over de periode vóór 2018 is geen inningsopdracht verstuurd. Zolang de minister geen definitieve beslissing neemt op het verzoek van de Landsloterij en deze met hen communiceert en de afboeking formeel regelt, behoudt de Rekenkamer een onzekerheid over de jaarrekening 2018.

3. Er is niet voldaan aan alle bepalingen die tot financiële rechtmatigheden in de jaarrekeningen kunnen leiden. Dit blijkt uit het feit dat:
  - a. geen van de begrotingen door de Staten zijn goedgekeurd en bij landsbesluit vastgesteld. De laatste bij landsbesluit vastgestelde begroting dateert uit 2007. Hierdoor kon niet geconcludeerd worden dat er een wettelijke grondslag is voor de door de Landsloterij over de betrokken jaren gemaakte kosten en het gevoerde beheer;
  - b. de Minister de inleg per lot verlaagd heeft met NAf. 0,75 zodat de wederverkopers NAf. 0,75 extra aan provisie konden ontvangen. Deze aanpassing van de inleg is echter nooit geformaliseerd middels een Lb ham zoals bepaald in de wet. Hierdoor is ten onrechte over de onderzoekjaren in totaal ongeveer NAf. 3,3 miljoen aan de wederverkopers betaald en heeft de Landsloterij dit bedrag dan ook te weinig aan inleggeld geïnd;
  - c. de deponhouder van Sint Eustatius niet bij landsbesluit is aangewezen. De benoeming van de deponhouder is alleen bij instemming door de Raad van Ministers geweest;
  - d. de maandelijkse vergoeding voor onkosten aan de deponhouder van Oranjestad was voor de meerderheid van de maanden in 2018 niet in overeenstemming met het bedrag van de voorgeschreven vergoeding. Derhalve is de te veel aan deze deponhouder uitbetaalde vergoeding niet rechtmatig;
  - e. de Landsloterij over de periode vanaf 28 maart 2014 tot en met 2018 een prijzenschema heeft gebruikt waarvoor geen wettelijke basis was. Deze onrechtmatigheid is achteraf in 2020 rechtgetrokken, nadat het gebruikte

prijzenschema met terugwerkende kracht bij Lb ham is vastgesteld per 28 maart 2014.

4. De Landsloterij kon niet bewijzen dat zij voor alle financiële transacties interne regelingen met voorschriften heeft vastgelegd waaraan moet worden voldaan bij het uitvoeren van deze transacties. Hierdoor konden wij achteraf niet toetsen of de transacties binnen de vastgestelde kaders tot stand zijn gekomen.
5. Ten aanzien van de bepalingen die geen direct effect hebben op de rechtmatigheid van de posten in de jaarrekening blijkt dat:
  - a. er geen periodieke kasopnames worden verricht door de accountant. Volgens de accountant wordt dit niet gedaan uit kosten/baten overwegingen. De Landsloterij geeft aan dat de kassen weldegelijk dagelijks intern worden opgenomen. Binnen de Landsloterij zijn echter geen procedures vastgelegd waaraan het beheer en de opname van de kassen moeten voldoen.
  - b. de overtollige kasmiddelen worden niet zoals voorgeschreven door de Landsloterij gestort bij de CBCS, maar bij de lokale banken. De Landsloterij heeft geen limieten vastgesteld aan de intern te behouden kasmiddelen. Er bestaat ook onduidelijkheid bij de Landsloterij over het toepassen van deze bepaling inzake afdracht van overtollige kasmiddelen in de praktijk. De wet is ten aanzien van de financiële instelling waar de overtollige middelen bewaard moeten worden verouderd;
  - c. de Landsloterij heeft geen van de jaarrekeningen tijdig bij de Rekenkamer ter goedkeuring ingediend (i.e. vóór de eerste juli van het jaar volgende op het dienstjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft). Deze jaarrekeningen zijn pas op verzoek van de Rekenkamer door de Landsloterij toegezonden;
  - d. met uitzondering van het jaar 2010 door de Landsloterij geen uitkeringen zijn verstrekt ondanks het feit dat zij over de meerderheid van de jaren een positief resultaat heeft behaald. Volgens de Landsloterij is dit gedaan in opdracht van de toenmalige minister, echter kon de Landsloterij dit niet bewijzen. Er zijn wel diverse donaties en sponsoring gegeven in de loop van de periode echter hiermede wordt niet gegarandeerd dat het doel voor het uitgeven van uitkeringen behaald wordt;
  - e. over de jaren waarover een positief resultaat is behaald het niet uitgekeerde resultaat niet op een afzonderlijke rekening 'Reserve uitkeringen Landsloterij' bij een plaatselijke bank is gedeponeed.

6. Met betrekking tot het waarborgfonds heeft de Landsloterij voldaan aan de wettelijke bepaling. Echter zijn wij van mening dat op basis van het bestaande wettelijke kader het fonds niet voldoende voorziet in de zekerheidstelling van de prijzen en premiepakket van de bijzondere trekkingen.
7. De financiële positie van de Landsloterij vertoonde pas per eind 2018 een gezonder beeld. Dit is echter te wijten aan de incidentele afboeking van de schulden aan het Land met betrekking tot zegelbelasting en vergunningsrecht. Dat er sprake is van een structurele verbetering van de financiële positie kan niet met zekerheid worden geconcludeerd. Dit aangezien de Landsloterij geen concreet plan kon tonen van hoe zij de organisatie winstgevend zal maken en het feit dat per eind 2018 de organisatie al een negatief resultaat heeft gerealiseerd. Door het ontbreken van een goed uitgewerkt uitvoeringsplan bestaat geen zekerheid dat de verbetering van de financiële positie van structurele aard zal zijn. Zodoende bestaat het risico dat de organisatie wederom met negatieve resultaten te kampen zal kunnen hebben. Deze zullen dan wederom tot een negatief vermogen en continuïteitsproblemen kunnen leiden.
8. De schuld van de Landsloterij ten bedrage van NAf. 564.293 aan het Land wegens boedelscheiding aan Aruba staat sinds 1996 ongewijzigd opgenomen in de jaarrekeningen. Door het Land is tot nu toe geen actie ondernomen om dit bedrag te vorderen.
9. De Landsloterij vertoonde een gezonde liquiditeitspositie met een gemiddelde norm van 1,5. Ondanks de gezonde liquiditeitspositie van de Landsloterij over de gehele periode van 2010 tot en met 2018 zijn de kortlopende schulden uit hoofde van omzetbelasting niet jaarlijks afgelost. Hierdoor zijn deze schulden in de onderzochte periode toegenomen tot een saldo van bijna NAf. 1,6 miljoen per eind 2018. Door het Land zijn geen acties ondernomen om dit openstaande bedrag alsnog te vorderen. Het risico bestaat dat de Landsloterij ook deze schulden na verloop der jaren zal afboeken indien het ministerie geen stringente invordering toepast op deze organisatie.

Aanbevelingen

Met betrekking tot de goedkeuring van de jaarrekeningen bevelen wij de Staten aan om:

1. de jaarrekeningen van de Landsloterij over de periode 2010 tot en met 2017 goed te keuren;

2. alvorens over te gaan tot het nemen van een beslissing om de jaarrekening 2018 wel of niet goed te keuren, gebruik te maken van het recht om vragen te stellen en de minister van Financiën te verzoeken om de Staten in te lichten over de volgende aspecten:
- a. Waarom vanuit zijn ministerie nooit eerder actie is ondernomen om de openstaande schulden van de Landsloterij met betrekking tot zegelbelasting en vergunningsrecht voor het bedrag van NAf. 18,3 miljoen te innen. Dit terwijl het ministerie op de hoogte moest zijn geweest van deze schulden van de Landsloterij aan het Land. Zeker gezien een directeur van het ministerie ambtshalve lid is van de RvTA.
  - b. Wat de status is van het verzoek dat de Landsloterij heeft ingediend voor verjaring van de schulden en het op basis hiervan verder te doorlopen proces. Een positieve beslissing over de verjaring en het aanbieden van een verzoek van de Minister aan de Staten voor het afboeken van de vordering op de Landsloterij is vereist alvorens de jaarrekening kan worden goedgekeurd.
  - c. Welke conclusie het ministerie heeft getrokken op basis van het advies van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken inzake de interpretatie van de toe te passen verjaringsregels. En of de Landsloterij eenzijdig kon overgaan tot het afboeken van het bedrag ad. NAf. 18,3 miljoen van de schuld aan het Land.
  - d. Welke acties zijn ministerie heeft genomen of zal nemen om de uitstaande vordering in z'n geheel of deels te innen. Immers door geen enkele actie te ondernemen zal het Land het gehele bedrag van ruim NAf. 14,6¹ miljoen mislopen.
  - e. Welk bedrag van de openstaande belastingvordering nog door het Land kan worden geïnd en hoe gegarandeerd zal worden dat dit bedrag daadwerkelijk door de Landsloterij in de Landskas zal worden gestort.
  - f. Welke actie door het Land zal worden ondernomen om het bedrag van NAf. 564.293 dat de Landsloterij schuldig is aan het Land wegens boedelscheiding Aruba nog te vorderen.
  - g. Waarom vanuit zijn ministerie geen stappen zijn ondernomen om de vanaf 2010 verschuldigde omzetbelasting van de Landsloterij te vorderen en welke stappen zullen worden ondernomen om het bedrag van bijna NAf. 1.6 miljoen

---

¹ Dit bedrag betreft het saldo van de schulden ad NAf. 18,3 miljoen en het bedrag dat de Landsloterij als vordering heeft staan ad NAf. 3,7 miljoen.

- alsnog te vorderen om te voorkomen dat deze ook na verloop van tijd zal verjaren.
- h. Hoe zijn ministerie zal bewaken dat de Landsloterij gepaste maatregelen zal nemen om tot een structurele verbetering van de vermogenspositie van de Landsloterij te komen zodat de Staten en de bevolking de zekerheid kunnen hebben dat de organisatie van de nationale loterij gegarandeerd blijft.
  - i. Welke acties door hem zullen worden genomen om de benoeming van de deponhouder op Sint Eustatius alsnog te formaliseren. Alsook om het Lb ham ter verlaging van het inleggeld met Naf. 0,75 alsnog te doen regelen. Op basis daarvan kunnen de onrechtmatige handelingen verbonden aan deze twee aspecten alsnog worden rechtgetrokken.
  - j. Hoe zijn ministerie op basis van de prioriteiten in het wegwerken van de tekortkomingen een plan van aanpak met concrete actiepunten met de Landsloterij zal opstellen om alle aanbevelingen door te voeren. En om periodiek verantwoording aan de Staten af te leggen conform het plan van aanpak.
3. Met betrekking tot de naleving van de Landsloterijverordening bevelen wij de Staten aan om de minister te verzoeken om de Staten te informeren over de volgende aspecten:
- a. de reden voor het niet doen aanbieden van de begrotingen van de Landsloterij aan de Staten ter goedkeuring en welke acties hij zal ondernemen om te garanderen dat de begrotingen in het vervolg (tijdig) aan de Minister worden aangeboden;
  - b. de genomen/te ondernemen acties jegens de Landsloterij voor het niet tijdig indienen van de gecontroleerde jaarrekeningen en hoe gewaarborgd zal worden dat de Landsloterij in het vervolg de gecontroleerde jaarrekeningen tijdig zal indienen;
  - c. de maatregelen die genomen zijn jegens de Landsloterij voor het niet naleven van de in dit rapport vermelde bepalingen in de Landsloterijverordening;
  - d. de te ondernemen acties om de geconstateerde tekortkomingen en knelpunten aan te pakken en weg te werken.

Tevens bevelen wij de Staten aan om de nodige actie te ondernemen om de Landsloterijverordening te doen actualiseren zodat een voorstel met de nodige aanpassingen bij de Staten kan worden ingediend.

Het gaat met name om de evaluatie van de bepalingen ten aanzien van:

1. het waarborgfonds om meer zekerheid te kunnen bieden dat het bestaande prijzenpakket bij iedere trekking voldoende gedekt is;
2. de bepaling met betrekking tot overtollige kasmiddelen, ter verduidelijking van de toepassing hiervan in de praktijk;
3. de benoeming van medewerkers van het ministerie tot leden van de RvTA om belangenverstremgeling te voorkomen;
4. de verschillende soorten banken vermeld in de verordening te herevalueren opdat het verwachte doel met de betrokken bankrekeningen het beste verzekerd kan worden.